

PROMET NA GORSKIH POTEH IN HRUPNOST VOZIL – primer Blegoš

Avtorja: Cvetko in Elizabeta Kržišnik

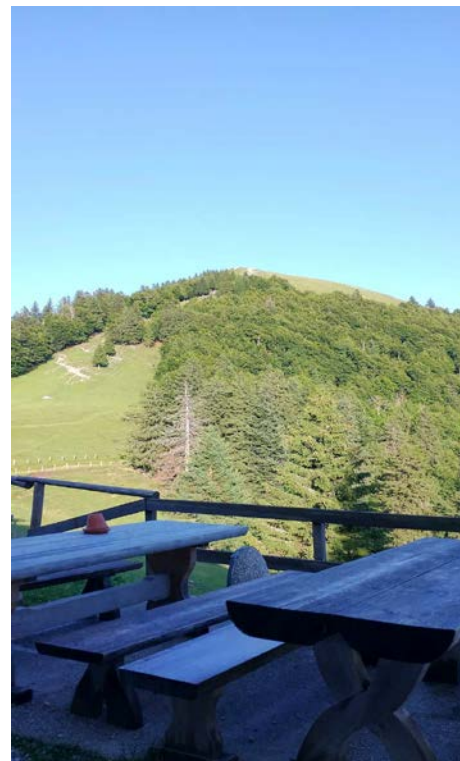
Mentor: Irena Mrak

Sovodenj, julij 2023

BLEGOŠ

- Blegoš je 1562 m višoka gora, ki se nahaja med Selško in Poljansko dolino. Spada med Škofjeloško hribovje in je drugi najvišji vrh.
- Do vrha vodi kar nekaj poti, večina poti pa je označenih kot nezahtevnih. S travnatega vrha, ki je zelo prostran, se nam odpre čudovit razgled na Polhograjsko hribovje, Porezen, Julijske Alpe, Ratitovec, Karavanke in Kamniško-Savinjske Alpe.
- Pod vrhom je koča, ki je čez poletje odprta vse dni razen ponedeljka, čez zimo je odprta samo čez vikende. V njej je razpoložljivih 35 ležišč ter je samooskrbna z fotovoltajiko.
- Zasledimo ga lahko tudi v romanu Cvetje v jeseni, Visoška kronika v katerih je zapisal: naj še bolj ljubimo naše gore, naš prelepi slovenski svet.

KOČA NA BLEGOŠU IN POGLED NA VRH BLEGOŠA

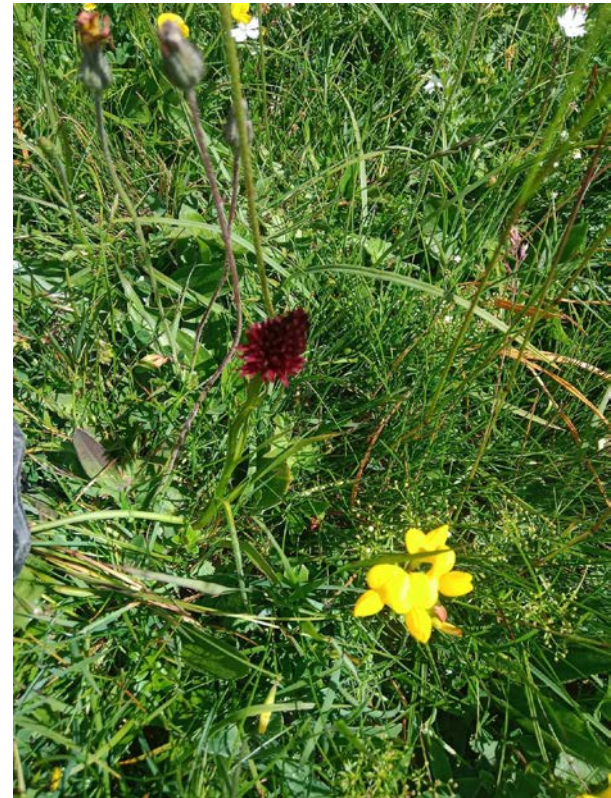

BOTANIKA NA BLEGOŠU (1)

Clusijev svišč

Črna murka

BOTANIKA NA BLEGOŠU (2)

Navadna pogačica

Bela detelja

BOTANIKA NA BLEGOŠU (3)

Turška lilija

Svilničasti svišč

POTI, KI VODIJO NA BLEGOŠ

POTI	ČAS	ZAHTEVNOST
Črni kal – Blegoš (po cesti in mimo koče)	1h 30min	Lahka označena pot
Črni kal – Blegoš (direktna pot)	1h 10min	Lahka označena pot
Leskovica - Blegoš	2h 5min	Lahka označena pot
Čabrače - Blegoš	2h	Lahka označena pot
Martinj vrh - Blegoš	1h 40min	Delno zahtevna označena pot
Laze - Blegoš	2h	Lahka označena pot
Volaka - Blegoš	2h 35min	Lahka označena pot
Tuškov grič – Blegoš (čez Črni vrh)	2h 45min	Lahka označena pot
Zali Log – Blegoš (čez Potok)	3h	Lahka označena pot
Črni kal – Blegoš (čez Prvo ravan)	1h 20min	Lahka označena pot
Zali Log – Blegoš (čez Črni kal)	3h 30min	Delno zahtevna označena pot
Leskovica – Blegoš (po neoznačeni poti)	2h 5min	Lahka označena pot
Volaka – Blegoš (po neoznačeni poti)	2h 35min	Lahka označena pot

PROMET (1)

- Blegoš je med lokalnim prebivalstvom zelo priljubljena točka,
- iz Gorenje vasi čez Javorje do izhodišča Črni kal je vožnje le 30min,
- iz Gorenje vasi čez Leskovico do izhodišča Jelencov cca 30 min,
- lahko pa tudi mimo Jezgorca čez Jezgorcovo snežet tudi cca 30 min.

PROMET (2)

- Ves promet do vrha se odvija pri zapornici na Kalu, kjer je parkirišče in tudi znak, ki prepoveduje nadaljnjo vožnjo od 1.4 do 30. 6, razen za oskrbnike koč in pri gospodarjenju z gozdom.

- Med vikendom sva izvajala štetje prometa in meritev hrupa, ki ga povzročajo različna vozila.
- Za meritev sem prenesel aplikacijo na telefon z nazivom Sound meter. Napravo sem za točnejše rezultate približal tlom.
- Meritve sva izvajala med peš hojo iz Črnega kala po poti do koč.
- Cesta je dolga 3km, katera se rahlo vzpenja ter je makadamska. Na zadnjem kilometru je zapornica mimo katere se lahko zapeljejo do koč.

MERITVE HRUPA NA BLEGOŠU (1)

DATUM IN ČAS	PREVOZNO SREDSTVO	SMER VOŽNJE	MOČ HRUPA
7.6.2023 ob 11h	Osebni avto	Gor	62db
	Osebni avto	Gor	51db
	Osebni avto	Gor	66db
	Osebni avto	Gor	64db
	Električno kolo	Dol	46db
	Električno kolo	Dol	42db
18.6.2023 ob 10h	Osebni avto	Gor	63db
	Osebni avto	Gor	67db
	Osebni avto	Dol	52db
	Električno kolo	Gor	31db

MERITVE HRUPA NA BLEGOŠU (2)

DATUM IN ČAS	PREVOZNO SREDSTVO	SMER VOŽNJE	MOČ HRUPA
24.6.2023 ob 18ih	Osebni avto	Gor	63db
	Osebni avto	Gor	67db
	Osebni avto	Dol	52db
	Električno kolo	Gor	52db
	Električno kolo	Dol	32db
25.6.2023 ob 14ih	Osebni avto	Gor	63db
	Osebni avto	Dol	51db
	Osebni avto	Gor	63db
	Električno kolo	Gor	51db
	Električno kolo	Gor	48db

MERITVE HRUPA NA BLEGOŠU (3)

DATUM IN ČAS	PREVOZNO SREDSTVO	SMER VOŽNJE	MOČ HRUPA
2.7.2023 ob 8ih	Osebni avto	Gor	62db
	Osebni avto	Dol	65db
	Osebni avto	Dol	67db
	Električno kolo	Gor	41db
8.7.2023 ob 18:30	Osebni avto	Gor	63db
	Osebni avto	Gor	67db
	Osebni avto s prikolico	Dol	68db
	moped	Gor	41db

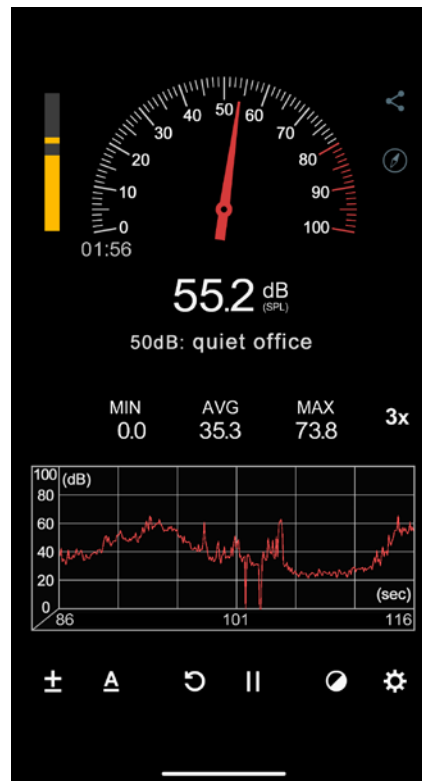
MERITVE HRUPA NA BLEGOŠU (4)

DATUM IN ČAS	PREVOZNO SREDSTVO	SMER VOŽNJE	MOČ HRUPA
9.7.2023 ob 19ih	Osebni avto	Dol	52db
	Osebni avto	Gor	63db
	Osebni avto	Dol	51db
	Osebni avto	Dol	68db
15.7.2023 ob 18ih	Osebni avto	Dol	55db
	Navadno kolo	Gor	51db
	Osebni avto s prikolico	Dol	67db
	Osebni avto	Dol	58db

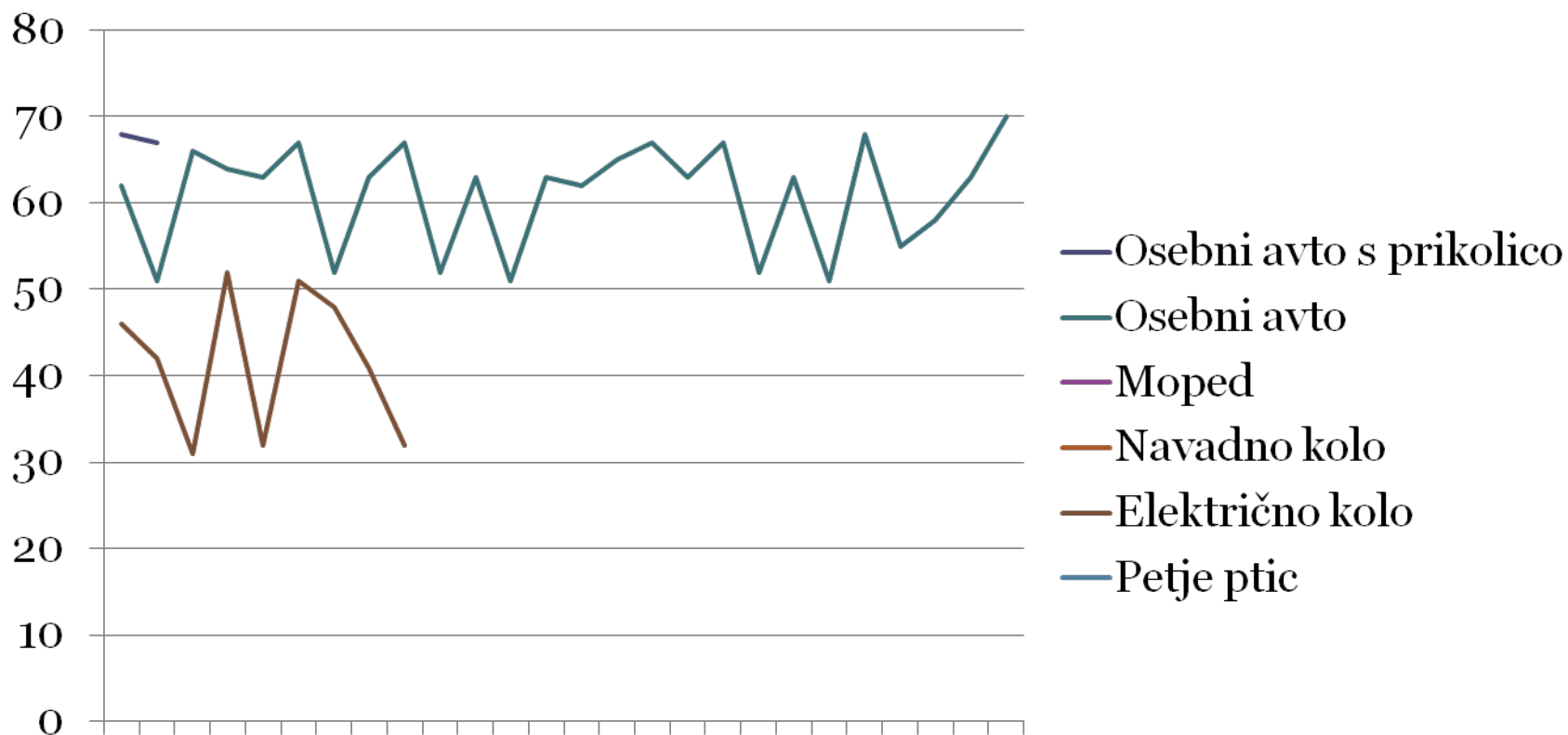
MERITVE HRUPA NA BLEGOŠU (5)

DATUM IN ČAS	PREVOZNO SREDSTVO	SMER VOŽNJE	MOČ HRUPA
16.7.2023 ob 11ih	Osebni avto	Gor	63db
	Osebni avto	Dol	70db
	Električno kolo	Gor	32db
	Petje ptic	/	13db

PRIMER MERITVE HRUPA Z APLIKACIJO SOUND METER

GRAFIČNI PRIKAZ HRUPA VOZIL

PRIMER: DVIGOVANJE CESTNEGA PRAHU ZA AVTOMOBILOM

Kozliček

- Meritve hrupa, ki so trajala v povprečju 45 minut, vse od zapornice pri Črnem kalu do koč Blegoš so potekala različnih urah dneva.
 - v času meritve se je povprečno peljalo 5 motornih vozil, med njimi električna kolesa. Kot primer sva navedla samo 1 navadno kolo.
 - zakaj električna kolesa?
- So v velikem porastu, saj jih najdemo na vsakem koraku (izposoja tudi na Info točki).

INŠPEKCIJSKI NADZOR NAD VOŽNJO Z VOZILI V NARAVNEM OKOLJU (1)

- Po Zakonu o ohranjanju narave so za prekrške v zvezi z organiziranjem vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju najvišje globe predvidene za pravne osebe in sicer v višini od 2.000 do 10.000 evrov, najmanj pa je kaznovan posameznik in sicer z globo od 100 do 300 evrov. V primeru, da gre za iste prekrške, a s kolesi, so kazni nižje, od 1.500 evrov za pravno osebo do 100 evrov za posameznika.
- Če se vozi, ustavi ali parkira vozilo na motorni pogon v naravnem okolju in vozilo ne stoji ali ni parkirano v petmetrskem pasu izven vozišča, je globa za pravno osebo od 1.000 do 2.000 evrov, posameznik pa je kaznovan z globo od 40 do 100 evrov.
- Če se posameznik vozi s kolesom v naravnem okolju zunaj utrjenih poti ali po poteh, ki niso utrjene, če se vozi s kolesom v naravnem okolju po utrjenih poteh in temu nasprotuje lastnik ali upravljavec poti ali če ne gre za dovoljene primere vožnje s kolesom v naravnem okolju, se ga kaznuje z globo 100 evrov.

INŠPEKCIJSKI NADZOR NAD VOŽNJO Z VOZILI V NARAVNEM OKOLJU (2)

- Uresničevanje določb Zakona o gozdovih nadzirajo gozdarski inšpektorji. Ti lahko z globo od 1.200 eurov do 42.000 eurov za kaznujejo pravno osebo, samostojnega podjetnika ali posameznika, če se razen za namene gospodarjenja z gozdovi ali reševanja ljudi oziroma njihovega premoženja vozi v gozdu ali gozdnem prostoru zunaj gozdnih cest z izjemo vožnje s kolesom brez motorja. Za posameznika, ki se vozi s kolesom brez motorja po vlakah in drugih poteh, ki niso označene, kot to določa zakon, je po Zakonu o gozdovih določena globa od 200 eurov do 400 eurov.

INŠPEKCIJSKI NADZOR NAD VOŽNJO Z VOZILI V NARAVNEM OKOLJU (3)

- 28.b člen ZON določa, da je v naravnem okolju prepovedano voziti, ustaviti, parkirati ali organizirati vožnje z **vozili na motorni ali drug lasten pogon vozila**. Je pa dovoljena ustavitev ali parkiranje vozil na motorni pogon v pasu petih metrov izven vozišča, če je ustavljanje ali parkiranje v skladu s predpisi, ki urejajo cestni promet, in če temu ne nasprotuje lastnik zemljišča ter na območju, ki je namenjeno za začasno parkiranje za namene javnih shodov in javnih prireditev, organiziranih v skladu z zakonom, ki ureja javna zbiranja. Za posameznika, ki krši navedene določbe, je zagrožena globa od 40 do 100 evrov.
- Vožnja z vozili na motorni pogon je torej omejena le na prometno infrastrukturo (na javne ceste in na nekategorizirane ceste), ki se uporabljajo za javni cestni promet. Izjema je ustavljanje in parkiranje v 5-metrskem pasu ob cestah ter parkiranje v okviru javnih prireditev. Izjema so tudi službene in podobne vožnje, ki pa veljajo le, če dostop ni mogoč po javnih cestah. Izjema velja tudi za dostop do objektov, ki niso neposredno povezani z javnimi cestami in nekategoriziranimi cestami, ki se uporabljajo za javni cestni promet.

INŠPEKCIJSKI NADZOR NAD VOŽNJO Z VOZILI V NARAVNEM OKOLJU (4)

- ZON v 28.d členu dovoljuje vožnjo s kolesi v naravnem okolju po utrjenih poteh, če temu ne nasprotuje lastnik ali upravljavec poti. Za utrjeno pot se šteje pas zemljišča, ki se uporablja za hojo ali vožnjo in je za ta namen tudi utrjen. Vožnja s kolesi je dovoljena tudi v območjih, ki so s prostorskimi akti določena kot površine za šport in rekreacijo in namenjena tudi vožnji s kolesi. Ta območja niso del naravnega okolja. Kot določa ZON se za vožnjo s kolesi v naravnem okolju po planinskih poteh uporabljajo določbe zakona, ki ureja planinske poti, za vožnjo s kolesi v gozdnem prostoru v naravnem okolju pa določbe zakona, ki ureja gozdove. Za posameznika, ki krši navedene določbe, je zagrožena globa v višini 100 evrov.
- 1. odst. 40. člena Zakona o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, s spremembami) določa, da sta ježa in vožnja s kolesom brez motorja dovoljeni na označenih gozdnih vlakih in drugih označenih poteh na območjih, določenih v prostorskem delu območnega načrta, za kršitev pa je predpisana tudi prekrškovna sankcija. Nadzor določb Zakona o gozdovih je v pristojnosti gozdarskih inšpektorjev.
- Treba je upoštevati tudi 19. člen ZPlanP, ki izjemoma dovoljuje vožnjo z gorskimi kolesi po planinskih poteh, vendar le po posebej označenih poteh, ki jih določi minister, pristojen za šport, na predlog skrbnika planinske poti. Nadzor teh določb izvajajo inšpektorji, pristojni za ohranjanje narave, na gozdnih in kmetijskih površinah pa tudi inšpektorji, pristojni za gozdarstvo in kmetijstvo, vsak v skladu s svojimi pristojnostmi. Globe za kršitelje po ZPlanP so od 100 do 1200 evrov.

KAKO UMIRITI BLEGOŠ NAZAJ

- Umiritev prometa je že urejen z oznakami in zapornicami, vendar se jih ne uporablja
- Potrebno je večje ozaveščanje in opozarjanje že v osnovnih šolah in v Planinskih društvih ter seveda mi varuhi in gorski stražarji, mediji. Kazni lahko zadevo le še poslabšajo.
- Zavedati se je potrebno, da mirno območje lahko služi kot terapevtsko območje, da se lahko planinci povežejo z naravo.
- in po vseh srečanjih, ki smo jih imeli na VGN, je lepše hoditi saj so tudi rastline dobila imena
- Z umiritvijo prometa bi se mogoče vrnil tudi divji petelin.

UGOTOVITVE

- Opazila sva, da se z številom vožnje z motornimi vozili (osebni avto tudi s prikolico) zelo obremenjuje okolje, saj se v poletnem obdobju zelo dviguje prah ter se širi na okoliška drevesa in rastline.
- Prav tako se prah dvigne ob vožnji avtomobila mimo pohodnika. Nekateri prilogodijo hitrost, drugi ne. Omeniti pa je seveda potrebno tudi izpušne pline, vožnjo v klanec in kopanje gramoze s pogonskimi kolesi ter metanje le tega v vse smeri.
- Veliko je povoženih manjših živali kot so kozlički, slepci...
- Še vedno pa v naravi ležijo odpadki, plastenke, olupki sadja, okrasni pokrovi avtomobilov, ...

VIRI

- [KAMNIK.INFO - https://www.kamnik.info/voznja-v-naravnem-okolju-gozdu/](https://www.kamnik.info/voznja-v-naravnem-okolju-gozdu/)
- REPUBLIKA SLOVENIJA GOV.SI - <https://www.gov.si/novice/2022-06-30-voznja-v-naravnem-okolju/>
- HRIBI.NET – <https://hribi.net/gora/blegos/21/176>
- BELA DETELJA – https://www.hribi.net/rastlina/plazeca_ali_bela_detelja_trifolium_repens/359
- SVILNIČASTI SVIŠČ - https://www.hribi.net/slika_rastlina/svecnik_ali_svilnicasti_svisc_gentiana_asclepiadea/1651